

Навчально-методичні матеріали

Пташник Ірина Романівна

ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ
методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної
форми навчання)

Івано-Франківськ, 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Навчально-науковий Юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та
адміністративного права

ПТАШНИК ІРИНА РОМАНІВНА

ПРАВО МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

(методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної форми
навчання)

Спеціальність 081 Право

Івано-Франківськ, 2018

Пташник І.П. Право міжнародних організацій; методичні вказівки для самостійної роботи студентів денної форми навчання) – Івано-Франківськ, 2018, - 21 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового Юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника і призначений для проведення семінарських занять з спецкурсу «Право міжнародних організацій».

В даних методичних вказівках прописані рекомендації для підготовки кожної з тем спецкурсу, література та нормативно-правові акти, завдання до семінарських занять, завдання казуси, перелік контрольних запитань та інші наукові джерела, що сприятиме поглибленому вивченню та засвоєнню відповідних тем.

Методичні вказівки з дисципліни «Право міжнародних організацій» призначені для студентів магістрів, аспірантів та викладачів ВНЗ

ББК 67.300 (4Укр.)

©Пташник І.Р., 2018 рік

©Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2018

Зміст

Вступ	4
Тема 1: Історія формування міжнародних організацій. Поняття, ознаки, принципи формування сучасних міжнародних організацій. Членство в МО, привілеї та імунітети. Нормотворча діяльність міжнародних організацій.	6
Тема 2: Діяльність Організації Об'єднаних Націй. Її основні органи.	7
Тема 3: Валютно – фінансові організації.	8
Тема 4: Військово-політичні організації. Організація північноатлантичного договору (НАТО). Організація безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).	9
Тема 5: Європейський Союз. Історія утворення ЄС. Основні органи ЄС, їх компетенція.	11
Тема 6: Міжнародні неформальні організації. Міжнародні неурядові організації. AmnestyInt., Human Rights Watch, Freedom House.	13

Вступ

Метою дисципліни «Право міжнародних організацій» є формування у студентів цілісного уявлення про сучасні міжнародні організації як особливих суб'єктів міжнародного права, їх структуру, функції та повноваження; їх грамотну класифікацію, вміння правильно використовувати юридичні терміни; формування вмінь і навичок роботи з нормативно-правовими документами, які формуються в ході діяльності міжнародних організацій; визначення проблем, що виникають при здійсненні міжнародними організаціями своїх статутних повноважень.

Таким чином, метою навчальної дисципліни є аналіз та вивчення принципів та норм, які регулюють відносини між державами та міжнародними організаціями та між міжнародними організаціями між собою.

Дисципліна «Право Міжнародних організацій» орієнтована на вивчення студентами економічних, правових і соціально-культурних аспектів утворення та існування найбільших універсальних та регіональних міжнародних організацій, теоретичних проблем цього процесу, а також можливих шляхів їх вирішення.

Дисципліна «Право Міжнародних організацій» спрямована на формування у студентів системи науково-теоретичних знань із функціонування сучасних міжнародних організацій та ознайомлення з актуальними проблемами сучасного міжнародного права у взаємозв'язку з викликами та загрозами для існування міжнародних організацій, учасником яких є Україна.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Право міжнародних організацій» є:

- засвоєння студентами концептуальних основ походження та сутності права міжнародних організацій; вивчення основних функцій таких організацій;

- формування у студентів розуміння особливостей імунітетів та привілеїв персоналу міжнародних організацій;
- дослідження особливостей формування та функціонування основних органів в міжнародних організаціях;
- з'ясування студентами правового статусу, компетенції, структури, порядку формування Генеральної Асамблеї ООН, Ради Безпеки, Міжнародного Суду ООН, Ради з опіки ООН;
- дослідження правових аспектів діяльності регіональних організацій на прикладі Європейського Союзу, Співдружності Незалежних Держав, тощо;
- розуміння призначення та принципи діяльності правозахисних міжнародних організацій;
- вивчення концептуальних поглядів української міжнародно-правової школи та напрямків розвитку права ЄС в Україні.

Студенти повинні *знати* :

- передумови утворення та основні етапи становлення права міжнародних організацій;
- створення та повноваження найбільших універсальних міжнародних організацій;
- структуру, функції та повноваження органів Організації Об'єднаних Націй, НАТО, Європейського Союзу, СНД;
- повноваження ГА та Ради Безпеки ООН, ЕКОСОП, Ради з Опіки ООН;
- особливості діяльності Amnesty International, Human Rights Watch, Freedom House, Greenpeace;
- положення статутів універсальних міжнародних організацій.

вміти:

- розкривати теоретичні положення права міжнародних організацій, систематизувати та аналізувати їх;
- орієнтуватися в системі правових джерел, аналізувати положення

права міжнародних організацій;

- розмежовувати міжнародні урядові та неурядові організації;
- визначати і оцінювати захист прав людини як один із ключових

факторів існування міжнародних організацій;

- аналізувати сучасні події та процеси в системі міжнародних відносин з точки зору існування та діяльності найбільших міжнародних урядових та неурядових організацій;

- здійснювати інформаційний пошук довідкової та методичної літератури за допомогою інформаційних технологій для підготовки аналітичних висновків з питань права міжнародних організацій.

Тема1. Історія формування міжнародних організацій. Поняття, ознаки, принципи формування сучасних міжнародних організацій. Членство в МО, привілеї та імунітети. Нормотворча діяльність міжнародних організацій.

Міжнародні організації – один з найбільш чисельних суб'єктів міжнародного права. Правосуб'єктність міжнародних організацій, проте, є меншою по своєму обсязі ніж правосуб'єктність держав. Держави, як ключові гравці на міжнародній арені формують міжнародні міжурядові організації та делегують частину своїх повноважень для вирішення різноманітного кола питань.

В рамках даної теми студенти повинні ознайомитись з історією створення міжнародних організацій, динамікою їх розвитком, критеріями вступу та виходу з МО.

Ключові терміни та поняття: міжнародні організації, міжнародні міжурядові організації, ознаки ММО, привілеї та імунітети ММО, міжнародні відносини, види міжнародних організацій, функції міжнародних організацій, співпраця держав та міжнародних організацій.

Питання для самопідготовки

1. Історія формування міжнародних організацій та їх праобразів в античні часи.
2. Проведення міжурядових конференцій, конгресів, нарад та створення постійних органів для їхнього скликання.
3. Внутрішнє й зовнішнє право міжнародних організацій та сфери їхнього регулювання.
4. Правомочність міжнародних організацій.
5. Основні етапи процедури прийняття рішень в МО.
6. Співвідношення компетенції держав та міжнародних організацій.

Контрольні питання:

1. Які основні ознаки сучасної міжнародної організації?
2. Перелічіть привілеї та імунітети персоналу міжнародної організації.
3. Які є види членства в міжнародній організації?
4. Які є види сучасних міжнародних організацій?

5. Які види відповідальності держав за дії міжнародної організації?
6. Яку відповідальність несе міжнародна організація в міжнародному праві?
7. Яка процедура прийняття актів міжнародної організації?
8. При яких умовах призупиняється членство в міжнародній організації?
9. Яким обсягом прав та обов'язків наділена держава-член міжнародної організації?

Рекомендована література:

1. Віннікова Н.А. Недержавні актори у сучасній світовій політиці//Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. – Питання політології. – Вип.12. –2008. – № 810.
2. Барковский И. Правотворческая деятельность международных организаций: теоретические аспекты и современные тенденции // Белорусский журнал международного права и международных отношений. - 2003. - № 2.
3. Гуменюк Б. Міжнародні організації // Політика і час. - 1998.- № 2.
4. Кутейников А.Е. Международные межправительственные организации: социологический подход. - Журнал социологии и социальной антропологии. - 1999. - Т.2. - № 4.
5. Лукина Л. Правотворческий процесс в рамках Совета Европы // Белорусский журнал международного права и международных отношений. – 2003. – № 1.
6. Міжнародні організації: Навчальний посібник/ За ред. Ю.Г.Козака, В.В.Ковалевського. - Київ: ЦУЛ, 2003. – Розд.П.
7. Міжнародні організації. Навчальний посібник/ За ред. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005.
8. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. – М., 1998.
9. Чекаленко Л. Пошук прийнятних моделей взаємовідносин суверенної держави і міжнародних організацій // Персонал. – 2005. – № 11// Режим доступу: <http://www.personal.in.ua/article.php?id=160>
10. Чекаленко Л. Міжнародні організації і суверенітет держави// Стратегічна панорама. – 2005.- № 2.

Тема 2. Діяльність Організації Об'єднаних Націй. Її основні органи.

Організація Об'єднаних Націй – єдина універсальна міжнародна організація з виключною компетенцією підтримки міжнародного миру та

безпеки. Через систему своїх органів, ООН, відповідно до Статуту, повинна реагувати на будь-які загрози миру та випадки втручання у внутрішні справи держави. В рамках даної теми студенти повинні проаналізувати виклики, які на сьогодні постали перед організацією, та основні концепції подальшого реформування ООН.

Окрім того, необхідно ознайомитись з положеннями Статуту ООН щодо повноважень Ради Безпеки, Генеральної Асамблеї, Міжнародного Суду, ЕКОСОР. Особливу увагу студентам необхідно приділити миротворчим місіям під егідою ООН та їхнім результатам із застосуванням конкретних прикладів.

Ключові терміни та поняття: міжнародні організації, міжнародні міждержавні організації, Рада Безпеки, Генеральна Асамблея, Рада з Опіки, Міжнародний Суд, Економічна та Соціальна Рада, Секретаріат, миротворча діяльність, миротворчий контингент, резолюції ГА ООН, підтримка миру та безпеки, Ліга Націй.

Питання для самопідготовки

1. Міжнародні конференції з підтримки миру як передумова створення ООН.
2. Програми ООН як спеціальний напрям діяльності організації.
3. Особливості розгляду спорів в Міжнародному Суді ООН.
4. ЕКОСОР та спеціалізовані установи ООН – співпраця та підпорядкування.

Контрольні питання:

1. Назвіть причини припинення діяльності Ліги Націй?
2. Перелічіть основні органи ООН.
3. Яку основну функцію виконує Рада Безпеки ООН?
4. З кількох членів складається Генеральна Асамблея ООН?
5. Що означає «право вето» при прийнятті рішень Радою Безпеки ООН?
6. Яку відповідальність несуть миротворці у відповідності з міжнародним правом?
7. Які види миротворчих місій ви знаєте?
8. З кількох членів складається Економічна та Соціальна Рада?
9. Перелічіть постійних членів РБ ООН.

Рекомендована література:

1. Акулов С. Міжнародні миротворчі операції як політичний інструмент врегулювання воєнно-політичних конфліктів // Політичний менеджмент. - 2005. - № 2 (11) .- Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=38&c=735>.
2. Арон Р. Мир і війнаміжнаціями: Пер. 3 фр.- К.: МП: “Юніверс”, 2000.– С.484-489, 612-618.
3. Білошицький С.Є. ООН у системі глобального управління: перспективи реформування і демократизації// Гілея (науковий вісник). – 2010. – № 30.- Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2010_30/Gileya30/P15_do_c.pdf
4. Бруз В.С. ООН і врегулюванняміжнароднихконфліктів. – К.: Либідь, 1995.
5. Міжнародніорганізації: Навчальнийпосібник/ За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського. - Київ: ЦУЛ, 2003. – Розд.Ш.
6. НеліпМ.І.,Мережко О.О. Силовийзахист прав людини. Питаннялегітимності в сучасномуміжнародномууправі. – К.: Наукова думка, 1999.- Розд. Ш.
7. Проблемы эффективности и реформы системы международных многосторонних институтов / под общ.ред. М. В. Ларионовой; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М.: ТЕИС, 2007. – Розд.І.- Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://www.iori.hse.ru/publications/monograf/reforma_mi.pdf
8. Світова та європейськаінтеграція: організаційні засади. Навч.посібник, За ред. Я.Й.Малика, М.З Мальського.- Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2000.- С. 5-36.
9. Циганкова Т.М., Гордєєва Т.Ф. Міжнародніорганізації. - К., 2001. – С.106-152.
10. Шлыков К. Какой быть ООН в 21 веке: проблема реформирования Совета Безопасности // Мировая экономика и международные отношения. – 2001. - №5.
11. Lipson Michael. Organized Hypocrisy and Global Governance: Implications for United Nations Reform.- Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.docstoc.com/docs/84623/Organized-Hypocrisy-and-Global-Governance--Implications-for-United-Nations-Reform>
12. Rourke J.T. International politics on the World Stage. 5th edition. –Dushkin Publishing Group, 1995. – Chapter 12.-С.357-375.
13. Офіційний сайт ОрганізаціїОб’єднанихНацій. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]:<http://www.un.org>

Тема 3. Валютно – фінансові організації

Після II Світової війни почали виникати перші міжнародні валютно-кредитні організації, основною функцією яких є здійснення міждержавного валютно-кредитного регулювання. Позичальниками виступають держави, у яких виникають потреби у фінансових ресурсах для вирішення своїх проблем. Основними кредиторами на сучасному етапі виступають міжнародні та регіональні валютно-фінансові організації.

Міжнародні та регіональні валютно-фінансові організації – це установи, які створені на базі багатосторонніх валютних відносин між державами. Найважливішу роль серед них відіграють Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Останній сьогодні є головною установою Світового банку. Перед студентами поставлено завдання проаналізувати причини виникнення міжнародних економічних організацій, їх роль в сучасній міжнародній політиці, види таких організацій.

Ключові терміни та поняття: міжнародні організації, міжнародні економічні організації, Група Світового Банку, Міжнародний валютний фонд, Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ).

Питання для самопідготовки

1. Історія розвитку міжнародних економічних організацій.
2. Становлення Групи світового Банку – особливості та напрями діяльності.
3. Спеціалізовані установи ООН економічного характеру – напрями діяльності.
4. Світова Організація торгівлі. Історія створення.
5. Умови вступу держав до СОТ. Участь України в СОТ

Контрольні питання:

1. Коли були створені перші міжнародні економічні організації?
2. Чому утворення міжнародних валютних та фінансових організацій активізувалось після II світової війни?
3. Чи можна вважати Європейський Союз виключно економічною

організацією?

4. Вкажіть міжнародні економічні організації, що входять до числа спеціалізованих установ ООН.
5. Назвіть дату створення СОТ.
6. Що таке Генеральна угода з тарифів і торгівлі? Яка її мета?
7. Вкажіть рік вступу України до СОТ.
8. Як організації формують групу Світового банку?

Рекомендована література:

1. Глобальна торгова система і розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ/ Кер. авт. кол. і наук. ред. Т.М. Циганкова. – К.: КНЕУ, 2003.- Р.1.
2. Евстигнеев В.Р. Страны с переходной экономикой и бреттон-вудские кредиторы// Общественные науки и современность. – 1997.- № 4.– С.43-54.
3. Концепция формирования Единого экономического пространства. – Электронный ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.eepnews.ru/record/m2029>
4. Міжнародні організації: Навчальний посібник/ За ред. Ю.Г.Козака, В.В.Ковалевського. - Київ: ЦУЛ, 2003. – Розд.П.
5. Міжнародні організації. Навчальний посібник/ За ред. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005.
6. Стуканов А.А. Бедные страны и богатый Всемирный банк// Электронный журнал «Полемика». – Вып. 5. – Электронный ресурс. – [Режим доступу]:. – Электронный ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.irex.ru/press/pub/polemika/05/stu>
7. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.imf.org/>
8. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.wto.org/>

Тема 4. Військово-політичні організації. Організація північноатлантичного договору (НАТО). Організація безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ).

Дві Світові війни показали необхідність в об'єднанні не тільки Європи, а й інших держав. Для попередження таких масштабних збройних конфліктів

в майбутньому. Саме після II світової війни і розпочинаються активні переговори щодо створення об'єднаної Європи – сильною не тільки в економічній, але й політичній та військовій сфері.

Вивчення особливостей створення та функціонування НАТО має на мені формування в студентів розуміння процедури колективності в обороні інтересів держави, яка страждає від агресії зі сторони будь-якої іншої держави. Перед студентами в рамках вивчення даної теми стоїть завдання опрацювати Вашингтонський договір про створення НАТО (1949 р.), основні види операцій, які проводяться Альянсом. Окрім того, студенти повинні вміти співвідносити особливості співпраці НАТО та ЄС, НАТО та ОБСЄ, НАТО та Ради Безпеки ООН.

Ключові терміни та поняття: міжнародні організації, міжнародні міждержавні організації, Північноатлантичний Альянс, НАТО, військовий блок, Північноатлантична Рада, Організація Варшавського договору, Організація з безпеки та співробітництва в Європі, миротворчі операції, операції з примушування до миру, боротьба з піратством, боротьба з тероризмом, гуманітарна допомога, захист прав людини, післявоєнна Європа.

Питання для самопідготовки

1. Історія становлення НАТО. Вашингтонський договір 1949 року.
2. План розширення НАТО. Співпраця НАТО та Грузії, Пакистану, Туркменістану.
3. Співпраця НАТО та ЄС.
4. Співпраця НАТО та ОБСЄ.
5. Історія створення Організації з безпеки та співробітництва в Європі.
6. Захист прав людини в рамках роботи ОБСЄ.

Контрольні питання:

1. Назвіть етапи розширення НАТО.
2. Коли розпочалась співпраця НАТО – Україна?
3. Охарактеризуйте першу миротворчу операцію за участю НАТО.
4. Назвіть мету створення Альянсу?
5. Охарактеризуйте операції НАТО з надання гуманітарної допомоги.
6. Навіть найбільш відомі операції по боротьбі з піратством.
7. Назвіть рік заснування ОБСЄ.

8. Охарактеризуйте участь України в Організації з безпеки та співробітництва в Європі.
9. В чому полягає захист прав людини в рамках діяльності ОБСЄ?
10. Назвіть повноваження керівних органів ОБСЄ?

Рекомендована література:

1. Перепелиця Г.М. Конфлікти в посткомуністичній Європі: Монографія. — К.: НісД, 2003. — 432 с.
2. Федонюк С.В. НАТО: історія, структура, діяльність, перспективи: Навч. посібник / С.В. Федонюк, В.Й. Лажнік, А.А. Моренчук, Н.І. Романюк. — Луцьк: Венса, 2008. — 258 с.
3. Володіна М.О., Крапівін О.В. Трансформація НАТО крізь призму стратегічних концепцій 1991 і 1999 рр. // вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі. — № 2. — 2008. — с. 93—101.
4. Баймуратов М.А., Делинский А.А. Международно- правовые аспекты становления и развития европейской системы безопасности на пороге XXI века. — Одесса: Юридическая литература, 2004. — 182 с.
5. Їжак О. Друга хвиля розширення НАТО, перспективи і вплив на безпеку України (аналітична записка) [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.db.niss.gov.ua/docs/polmil/168.htm>
6. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО: інтеграційні перспективи України. аналітичне дослідження / За ред. І.І. Жовкви. — к., 2007. — 84 с.
7. Авраменко О. Вступ до НАТО: «за» і «проти». Пошук переконливої політичної мотивації / О. Авраменко, Г. Ярмиш // Політика і час. — К.: Літопис - ХХ, 2006. — № 1. — с. 94—96.
8. Алексеева Т.І. Міжнародні організації: Навч. посібник / Харківський національний економічний ун-т. — Х.: ХНЕУ, 2006. — 200 с.
9. Ковалевський В.В., Козак Ю.Г., Грищенко С.Г., Новацький В.М., Макогон Ю.В. Міжнародні організації: Навч. посіб. для студ. екон. вузів і ф-тів / Одеський держ. економічний ун-т / Ю.Г. Ковалевський, В.В. Козак (ред.). — О.: Астропринт, 2001. — 288 с.
10. Кучик О.С, Суховолець І.Р., Сельмах А.Б., Литвин Г., Тюшка А. Міжнародні організації / Львівський національний ун-т ім. Івана Франка.

- Факультет міжнародних відносин / О.С. Кучик (ред.). — 2-е вид., переробл. і доп. — к.: Знання, 2007. — 749 с.
11. Мокій А.І., Яхно Т.П., Бабець І.Г. Міжнародні організації: Навч.-метод, посіб. для самост. вивч. дисципліни / Укоопспілка; Львівська комерційна академія — Л.: Видавництво Львівської комерційної академії, 2006. — 208 с.
 12. Офіційний сайт НАТО .- Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.nato.int/>
 13. Офіційний веб-сайт ОБСЄ. - Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.osce.org/>

Тема 5. Європейський Союз. Історія утворення ЄС. Основні органи ЄС, їх компетенція.

Європейський Союз на сьогодні по праву можна вважати наднаціональною організацією, яка через спеціальну систему органів створює загальну внутрішню та зовнішню політику для 28 країн – членів. Беручи до уваги підписання Україною Угоди про Асоціацію з ЄС, питання вивчення особливостей даної міжнародної організації набуває все більшої актуальності. Саме тому перед студентами покладено завдання проаналізувати особливості первинного та вторинного права ЄС, знати ключові положення його установчих договорів.

Окрему увагу слід приділити законодавчому процесу, який через залучення двох незалежних органів – Європейського Парламенту та Ради ЄС, має дещо складний характер. Також необхідно розмежовувати види законодавчих актів, які приймаються даними органами за ініціативи Єврокомісії. При вивченні матеріалу що стосується діяльності судової системи ЄС необхідно чітко розмежовувати компетенцію Суду ЄС та Загального суду, знати їх структуру.

Ключові терміни та поняття: міжнародні організації, міжнародні міждержавні організації, Європейський Союз, Єврокомісія, Європарламент, Рада Європейського Союзу, Європейська Рада, Суд ЄС, Суд аудиторів, Загальний суд, Євроатом, Європейське об'єднання вугілля та сталі, установчі договори, первинне право, «Декларація Шумана», Конституція ЄС, розширення ЄС, законодавчий процес, декларації, регламенти.

Питання для самопідготовки

1. Європейське об'єднання вугілля та сталі, Євроатом та Європейське економічне товариство. Функції та повноваження.
2. Умови вступу до ЄС (на основі аналізу засновницьких договорів).
3. Особливості законодавчої ініціативи та законодавчий процес в ЄС.
4. Європейський центральний банк – структура, формування та особливості діяльності.
5. Комітет регіонів та економічний і соціальний комітет – спеціалізовані органи ЄС. Їх компетенція.

Теми для поглибленого вивчення

1. Проаналізувати зміст і значення нормативно-правового акту: Хартія основних прав ЄС (Charter of Fundamental Rights of the European Union) 2000р.
2. Проаналізувати зміст і значення нормативно-правового акту: Паризький договір (англ. Treaty of Paris) — Договір про заснування Європейської спільноти з вугілля та сталі 1951 р.
3. Проаналізувати зміст і значення нормативно-правового акту: Договір про заснування Європейської економічної спільноти 1957 р.

Контрольні питання:

1. Назвіть причини створення Європейського об'єднання вугілля та сталі.
2. Охарактеризуйте ідеї Р. Шумана та В. Черчіля про об'єднання Європи.
3. Назвіть рік підписання Єдиного Європейського Акту та його особливості.
4. Коли створено Європейський Союз та на основі якого договору?
5. Вкажіть причини провалу прийняття Конституції ЄС.
6. Які особливості Хартії основоположних прав ЄС 2000 року ви можете перелічити?
7. Вкажіть функції Європейської Ради?
8. В чому відмінність Ради ЄС від Європейської ради?
9. Перелічіть свободи внутрішнього ринку ЄС.

Рекомендована література:

1. Брацук І.З. Імплементація права ЄС в національних правових системах держав – членів. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук. Спеціальність 12.00.11 – міжнародне право.-Харків.- 2011.-15с. irbis-nbuv.gov.ua/cgiirbis_64.exe
2. Головка-Гавришева О.Право Європейського Союзу: система, джерела, особливості // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzlubp/2008_2/37715.pdf
3. Грицаєнко Л. Л. Європейський Союз як організація sui generis // Публічне право.-2011.- № 1. – С.82 - 87 [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/pubpr/2011_1/grycaenko.pdf
4. Грицяк І. А. Правова та інституційна основи Європейського Союзу : робочий зошит до модуля / І. А. Грицяк, В. В. Говоруха, В. Ю. Стрельцов. – К. : Міленіум, 2009. – 284 с.
5. Кузьо М. До питання про онтологію європейського права // Юридичний журнал Юстиніан. - 2007. - №4 [Електронний ресурс]- Режим доступу: www.justinian.com.ua/article.php?id=2629
6. Рабинович П. Сучасне європейське праворозуміння // Право України. - 2006. - № 3.- С.4-
7. вісник Національного університету ДПС України. - 2010. - №4(51). - 301-308 або [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2010_4/Bulgakova_D_O.pdf
8. Головка-Гавришева О.Право Європейського Союзу: система, джерела, особливості // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права [Електронний ресурс]- Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzlubp/2008_2/37715.pdf
9. Кузьо М. До питання про онтологію європейського права // Юридичний журнал Юстиніан. - 2007. - №4 [Електронний ресурс]- Режим доступу: www.justinian.com.ua/article.php?id=2629
10. Муравйов В. Особливий характер правової системи Європейського Союзу // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 8. – С. 86-89.

Тема 6. Міжнародні неформальні організації. Міжнародні неурядові організації. AmnestyInt., HumanRightsWatch, FreedomHouse.

На сучасному етапі розвитку світової економіки в цілому та економік окремих країн виникла нагальна потреба об'єднання зусиль впливових та промислово розвинених країн для вирішення багатьох проблем, у тому числі і глобальних проблем людства. “Велика сімка” покликана виступати з пропозиціями щодо застосування якихось нових заходів із вирішення цих проблем. Перед студентами поставлено завдання аналізу діяльності G/7/8 та їх вплив на міжнародну політику.

Окрему групу міжнародних організацій утворюють міжнародні неурядові організації, або правозахисні організації, покликані аналізувати та здійснювати моніторинг стан дотримання прав людини абсолютно всіма державами.

Ключові терміни та поняття: міжнародні організації, міжнародні міжурядові організації, правозахисні організації, міжнародні неурядові організації, вплив на уряди, права людини, цільові кампанії, щорічні звіти, Міжнародна Амністія, Велика сімка, Велика Вісімка, неформальні організації.

Питання для самопідготовки

1. Причини об'єднання держав в міжнародні неформальні організації.
2. Особливості творення політики «Великою сімкою».
3. Міжнародні неурядові організації - особливості створення та основні сфери діяльності.
4. Розкрийте особливості щорічних звітів AmnestyInternational.
5. Створення та діяльність “Greenpeace”.
6. Співпраця міжнародних неурядових організацій та України.

Контрольні питання:

1. Назвіть рік створення Amnesty International.
2. Назвіть рік створення Human Rights Watch.
3. В чому полягають основні напрями діяльності FreedomHouse?
4. Які критерії відрізняють міжнародні неурядові від урядових організацій?
5. В яких правозахисних організаціях бере участь Україна?
6. Назвіть рік створення організації “Greenpeace”?
7. З яких основних складових складаються щорічні звіти Міжнародної Амністії?

8. Перелічіть сфери діяльності міжнародних неурядових організацій.

Рекомендована література:

1. Діяльність неурядових організацій в галузі масової комунікації // Зернецька О.В. Глобальний розвиток систем масової комунікації і міжнародні відносини. – К.: Освіта, 1999. – С.255-280.
2. Міжнародні організації: Навчальний посібник/ За ред. Ю.Г.Козака, В.В.Ковалевського. - Київ: ЦУЛ, 2003. – Розд.П.
3. Міжнародні організації. Навчальний посібник/ За ред. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005.
4. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. – М., 1998.
5. Чекаленко Л. Пошук прийнятних моделей взаємовідносин суверенної держави і міжнародних організацій // Персонал. – 2005. - № 11// Режим доступу: <http://www.personal.in.ua/article.php?id=160>
6. Чекаленко Л. Міжнародні організації і суверенітет держави// Стратегічна панорама. – 2005.- № 2.
7. Офіційний сайт *AmnestyInternationalUkraine*. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://amnesty.org.ua/>
8. Офіційний сайт *HumanRightsWatch* – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <http://www.hrw.org/ru>
9. Офіційний сайт *FreedomHouse*. – Електронний ресурс. - [Режим доступу]: <https://www.freedomhouse.org/>